

ΠΡΟΤΕΙΝΟΜΕΝΑ ΘΕΜΑΤΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

Έκδοση των Πανεπιστημιακών Φροντιστηρίων Κολλίντζα ● Κάνιγγος 10, 5ος Αθήνα

Διακρίσεις-Νομική προσωπικότητα

ΜΑΘΗΜΑ: ΑΣΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΑΚΑ ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ
ΚΟΛΛΙΝΤΖΑ
Κάνιγγος 10, (5ος όροφ). 210-3300296-7, pfkollintza@yahoo.gr, www.kollintzas.gr

ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ

Συντάκτης: Κοντάκος Ηλίας, Δικηγόρος, Υπ. Διδάκτωρ Ιδ. Δικαίου Παν/μίου Αθηνών

1. Έννοια και διακρίσεις των νομικών προσώπων

Νομικό πρόσωπο είναι ένωση προσώπων ή σύνολο περιουσίας που επιδιώκει ή εξυπηρετεί ορισμένο σκοπό και έχει αναχθεί από το δίκαιο σε υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων, έχει δηλαδή αποκτήσει νομική προσωπικότητα (ΑΚ 61). Με βάση λοιπόν τα προαναφερθέντα, τα βασικά στοιχεία της έννοιας του νομικού προσώπου είναι:

- α) η ένωση προσώπων ή το σύνολο περιουσίας,
- β) η επιδίωξη ή εξυπηρέτηση ορισμένου σκοπού και
- γ) η απόκτηση νομικής προσωπικότητας σύμφωνα με τους όρους του νόμου.

Από τον ορισμό αυτόν προκύπτει μια πρώτη διάκριση των νομικών προσώπων, η εξής:

A) Νομικά πρόσωπα **σωματειακής μορφής**, που είναι αυτά που συνίστανται σε ένωση προσώπων.

B) Νομικά πρόσωπα **ιδρυματικής μορφής**, που συνίστανται σε σύνολο περιουσίας. Κατά συνέπεια, αν γίνει δεκτό ότι μόνο ο άνθρωπος είναι εκ φύσεως υποκείμενο δικαιωμάτων και υποχρεώσεων ή ότι, με άλλα λόγια, διαθέτει ικανότητα δικαίου, **οτιδήποτε άλλο εκτός από τον άνθρωπο θεωρείται ότι έχει ικανότητα δικαίου, είναι μόρφωμα, δημιούργημα της έννομης τάξης, γι' αυτό και ονομάζεται νομικό πρόσωπο.**

Τα νομικά πρόσωπα διακρίνονται περαιτέρω σε:

A) **Νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου** (ν.π.ι.δ.), αυτά τα οποία ιδρύονται και λειτουργούν κατά τους κανόνες του ιδιωτικού δικαίου, ρυθμίζουν δηλαδή τις σχέσεις των ιδιωτών μεταξύ τους, και, κατά συνέπεια, η ίδρυση και εν γένει λειτουργία τους εναπόκειται στην αυτονομία της ιδιωτικής βούλησης, με στόχο πάντοτε την εξυπηρέτηση ορισμένου σκοπού, ο οποίος είναι αυτονόητο ότι προσδιορίζεται από τους ίδιους τους ιδιώτες. Τα νομικά πρόσωπα διακρίνονται περαιτέρω σε **νομικά πρόσωπα αστικού δικαίου**, αυτά δηλαδή που ρυθμίζονται από τον Αστικό Κώδικα (σωματείο, ίδρυμα, επιτροπή εράνων, εταιρεία αστικού

δικαίου με νομική προσωπικότητα), και σε **νομικά πρόσωπα εμπορικού δικαίου**, αυτά δηλαδή που επίσης ιδρύονται από ιδιώτες και μέσω των οποίων αναπτύσσουν κερδοσκοπική δραστηριότητα (ομόρρυθμη και ετερόρρυθμη εταιρεία, εταιρεία περιορισμένης ευθύνης, ανώνυμη εταιρεία και συνεταιρισμός). Πρέπει εδώ να σημειωθεί ότι ο νομοθέτης καθιερώνει την **αρχή του κλειστού αριθμού των νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου**, κατά συνέπεια ο ιδιώτης δεν μπορεί, παρά να ιδρύσει ένα από τα νομικά πρόσωπα που αναγνωρίζει ο νόμος, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι ο νομοθέτης δεν μπορεί, αν επιθυμεί, να αναγνωρίσει και άλλες μορφές νομικών προσώπων ιδιωτικού δικαίου ή και να καταργήσει κάποιες από αυτές.

Β) **Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου** (ν.π.δ.δ.), αυτά τα οποία ασκούν δημόσιο σκοπό και ιδρύονται με πράξη της Πολιτείας για την εξυπηρέτηση δημοσίου σκοπού. Γι' αυτά τα νομικά πρόσωπα δεν ισχύει η αρχή του κλειστού αριθμού που καθιερώνεται για τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου. Νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου είναι μεταξύ άλλων το Κράτος, οι Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.), τα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα (Α.Ε.Ι.) κ.λπ.

Γ) **Νομικά πρόσωπα μικτής φύσεως ή διφυούς χαρακτήρα**, αυτά που παρουσιάζουν χαρακτηριστικά και των δύο προαναφερθεισών κατηγοριών, πρόκειται δηλαδή για νομικά πρόσωπα τα οποία ως προς τη λειτουργία, τη μορφή κ.λπ. αντιστοιχούν προς τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου, έχουν όμως ιδρυθεί με πράξη του Κράτους, από το οποίο και εξαρτώνται στενά, για την εξυπηρέτηση δημοσίου σκοπού. Τέτοιας μορφής νομικά πρόσωπα είναι η Δ.Ε.Η., η Ε.Ρ.Τ., ο Ο.Σ.Ε., η Τράπεζα της Ελλάδος κ.λπ.

2. Νομική προσωπικότητα του νομικού προσώπου

Η κτήση νομικής προσωπικότητας συνεπάγεται για το νομικό πρόσωπο **ικανότητα δικαίου, ικανότητα για δικαστική παράσταση, περιουσία, όργανα, επωνυμία, έδρα και ιθαγένεια**. Για το νομικό πρόσωπο ισχύει η **αρχή της αυτοτέλειας** σε σχέση με τα πρόσωπα που το αποτελούν. Η περιουσία δηλαδή του νομικού προσώπου, η επωνυμία κ.λπ. φέρουν ανεξαρτησία ως προς τα πρόσωπα που συμμετέχουν στην εν γένει λειτουργία του νομικού προσώπου.

Το ζήτημα της αναγνώρισης νομικής προσωπικότητας, άρα και ικανότητας δικαίου, στα νομικά πρόσωπα αντιμετωπίζεται στα άρθρα 61-62 του ΑΚ. Στο άρθρο 62 διευκρινίζεται, και είναι αυτονόητο, ότι η ικανότητα του νομικού προσώπου **δεν μπορεί να εκτείνεται σε εκείνες τις έννομες σχέσεις που προϋποθέτουν την ιδιότητα του φυσικού προσώπου**. Τέτοιες είναι ιδίως οι σχέσεις οικογενειακού δικαίου, όπως είναι η συγγένεια, ο γάμος και η υιοθεσία, ενώ το νομικό πρόσωπο διαθέτει άλλες ικανότητες που αναγνωρίζονται και στα φυσικά πρόσωπα, όπως είναι το δικαίωμα στο όνομα (επωνυμία), η ικανότητα να είναι διάδικος και η ικανότητα δικαστικής παράστασης. **Μερική ικανότητα** για το νομικό πρόσωπο προβλέπεται στη διάταξη του άρθρου 72 ΑΚ, κατά την οποία άμα τη διαλύσει του νομικού προσώπου ακολουθεί το στάδιο της εκκαθάρισης. Εν προκειμένω δηλαδή, αναγνωρίζεται περιορισμένη ικανότητα δικαίου στο νομικό πρόσωπο, η οποία δεν ξεπερνά τις πράξεις που απαιτούνται για την περάτωση του σταδίου της εκκαθάρισης.

3. Σύσταση του νομικού προσώπου

Η σύσταση του νομικού προσώπου σηματοδοτεί και την έναρξη της ύπαρξής του. Για τη σύσταση του νομικού προσώπου απαιτούνται:

A) **Συστατική πράξη**, που είναι η δικαιοπραξία με την οποία δημιουργείται το νομικό πρόσωπο και στην οποία περιλαμβάνεται η δήλωση βούλησης του ενδιαφερομένου ή ενδιαφερομένων προσώπων για την ίδρυση του συγκεκριμένου νομικού προσώπου.

B) **Καταστατικό ή οργανισμός**, που είναι το σύνολο των κανόνων που διέπουν τη συγκρότηση και λειτουργία του νομικού προσώπου, έτσι όπως τίθενται από τους ιδρυτές του.

Η συστατική πράξη και το καταστατικό ή ο οργανισμός του νομικού προσώπου πρέπει απαραίτητα να είναι **έγγραφο** (ΑΚ 63), το οποίο κατ' αρχήν είναι **ιδιωτικό έγγραφο**, με τη ρητή εξαίρεση της ΑΚ 109 ΑΚ, με την οποία για τη σύσταση ιδρύματος με δικαιοπραξία εν ζωή απαιτείται **συμβολαιογραφικό έγγραφο**.

Ο έγγραφος τύπος που απαιτείται για τη σύσταση του νομικού προσώπου είναι **συστατικός**, αν δηλαδή δεν τηρηθεί **δεν υπάρχει νομικό πρόσωπο**, η όποια δικαιοπραξία σύστασής του είναι **άκυρη** και δεν επέρχεται καμία απολύτως έννομη συνέπεια.

Η συστατική πράξη και το καταστατικό ή ο οργανισμός του νομικού προσώπου μπορούν κατά κανόνα να καταρτισθούν και με **ενιαία πράξη**. Εξαίρεση καθιερώνει η ΑΚ 123 για την επιτροπή εράνων.

4. Έδρα του νομικού προσώπου

Έδρα του νομικού προσώπου είναι ο τόπος, με την έννοια της εδαφικής περιφέρειας, όπου λειτουργεί ή πρέπει να λειτουργεί η διοίκησή του (ΑΚ 64), και ως εκ τούτου η έδρα του νομικού προσώπου είναι **ο νομικός του δεσμός** με έναν ορισμένο τόπο. Από την έδρα πρέπει να διακρίνεται η στέγη του νομικού προσώπου, ο στεγασμένος χώρος δηλαδή στον οποίο λειτουργεί η διοίκησή του, όπως τα γραφεία κ.λπ. Από τη διάταξη του προαναφερθέντος άρθρου προκύπτει ότι η έδρα του νομικού προσώπου μπορεί είτε να προσδιορίζεται από την ίδια τη συστατική πράξη ή το καταστατικό του, οπότε γίνεται λόγος για **καταστατική (εκούσια) έδρα**, είτε να προκύπτει από τον τόπο όπου πράγματι λειτουργεί η διοίκησή του, οπότε και γίνεται λόγος για **πραγματική (νόμιμη) έδρα**. Η εν λόγω διάταξη είναι ενδοτικού δικαίου, κατά συνέπεια είναι δυνατός ο ορισμός έδρας από το καταστατικό διαφορετικής από αυτήν στην οποία λειτουργεί πράγματι η διοίκηση του νομικού προσώπου.

Σε περίπτωση, ωστόσο, κατά την οποία η τελευταία λειτουργεί σε άλλον τόπο από αυτόν που ορίζεται ως έδρα στο καταστατικό, **αν δηλαδή παρατηρείται σύγκρουση ανάμεσα στην καταστατική και στη νόμιμη έδρα, τότε υπερισχύει η πρώτη**. Αυτό όμως δεν σημαίνει ότι δεν πρέπει να προστατεύονται οι καλόπιστοι τρίτοι που συναλλάσσονται με το νομικό πρόσωπο, το οποίο **δεν** μπορεί να επικαλεστεί έναντι αυτών την καταστατική του έδρα σε περίπτωση που η λειτουργία της διοίκησης πραγματοποιείται με τέτοιο τρόπο ώστε οι καλόπιστοι τρίτοι να έχουν σχηματίσει την πεποίθηση ότι η πραγματική του έδρα είναι συγχρόνως και η καταστατική. Πάντως, δεν είναι απαραίτητη η αναγραφή στο καταστατικό της έδρας του νομικού προσώπου, **με την εξαίρεση του σωματείου και της επιτροπής εράνων, οπότε και η μη αναφορά έδρας καθιστά άκυρο το καταστατικό** (ΑΚ 80 παρ. 1 και 123 εδ. α). Από τη διάταξη του άρθρου 64 ΑΚ

προκύπτει και η αρχή της αναγκαιότητας της έδρας του νομικού προσώπου, ότι δηλαδή κάθε νομικό πρόσωπο οφείλει να έχει έδρα, είτε καταστατική είτε πραγματική.

5. Διοίκηση του νομικού προσώπου

Έννοια. Η διοίκηση είναι το αρμόδιο όργανο για την ανάληψη των υποθέσεων του νομικού προσώπου και τη δικαστική και εξωδικαστική του αντιπροσώπευση (ΑΚ 67 εδ. α). Η χρήση του όρου «αντιπροσώπευση» δεν πρέπει να παραπέμπει στον όρο του άρθρου 211 ΑΚ, όπου και απαιτούνται δύο διαφορετικά πρόσωπα, ο αντιπρόσωπος και ο αντιπροσωπευόμενος, αλλά έχει την έννοια του **καταστατικού** οργάνου του νομικού προσώπου, ενσαρκώνοντας τη βούληση του τελευταίου. Σύμφωνα δε με την ΑΚ 65, η διοίκηση του νομικού προσώπου μπορεί να είναι μονομελής ή πολυμελής, χωρίς να είναι απαραίτητο τα πρόσωπα που την απαρτίζουν να είναι ταυτόχρονα και μέλη του νομικού προσώπου. Στην περίπτωση κατά την οποία η διοίκηση είναι πολυμελής, συνήθως καλείται **διοικητικό συμβούλιο**.

Απαρτία και πλειοψηφία.. Για τη λήψη μιας απόφασης εκ μέρους της διοίκησης ενός νομικού προσώπου, όταν αυτή είναι πολυμελής, δεν ορίζεται συγκεκριμένη απαρτία (ένας ελάχιστος δηλαδή αριθμός μελών διοίκησης που απαιτείται να παρίστανται ώστε να μπορεί να ληφθεί απόφαση), αλλά ο νόμος αρκείται σε απόλυτη πλειοψηφία (οι μισοί συν ένας) των παρόντων μελών (ΑΚ 65 εδ. β), εφ' όσον βεβαίως όλα τα μέλη προσκλήθηκαν για να συμμετάσχουν στη συνεδρίαση. Πάντως, η ενδοτικού δικαίου αυτή διάταξη καταλείπει περιθώρια διαφορετικής ρύθμισης από το καταστατικό.

Εξουσία της διοίκησης. Η εξουσία της διοίκησης περιλαμβάνει την επιμέλεια των υποθέσεων του νομικού προσώπου και τη δικαστική και εξωδικαστική εκπροσώπησή του. Τα μέλη της διοίκησης ασκούν τα καθήκοντά τους **αυτοπροσώπως**, χωρίς να μπορούν να αναθέσουν σε άλλον την άσκηση των καθηκόντων τους (υποκατάσταση), εκτός αν το επιτρέπει η συστατική πράξη ή το καταστατικό (ΑΚ 67 εδ. β) ή αν η συστατική πράξη ή το καταστατικό το ορίζει ρητά για ορισμένες υποθέσεις που μπορούν να ανατεθούν σε ιδιαίτερο πρόσωπο, του οποίου η εξουσία σε αυτήν την περίπτωση εκτείνεται και σε κάθε συναφή πράξη (ΑΚ 69). **Η έκταση της εξουσίας της διοίκησης προσδιορίζεται από τη συστατική πράξη ή το καταστατικό**, προσδιορισμός ο οποίος ισχύει και για τους τρίτους (ΑΚ 68). Κατά συνέπεια, η κατάρτιση δικαιοπραξιών από μέλος της διοίκησης εντός των ορίων της εξουσίας που του έχει ανατεθεί από τη συστατική πράξη ή το καταστατικό, **δεσμεύουν** το νομικό πρόσωπο, ανεξαρτήτως της καλής πίστης ή όχι του τρίτου που συναλλάχθηκε με αυτό. **Περιορισμοί της εξουσίας της διοίκησης που δεν ορίζονται από τη συστατική πράξη ή το καταστατικό δεν αντιτάσσονται στους τρίτους.**

Σχέσεις διοίκησης, νομικού προσώπου, τρίτων. Γενικά, για τις **εσωτερικές σχέσεις** της διοίκησης και του νομικού προσώπου εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις ΑΚ 713 επ. για την **εντολή** (ΑΚ 68 παρ. 2). Για τις **εξωτερικές σχέσεις** διοίκησης, νομικού προσώπου και τρίτων εφαρμόζονται αναλογικά οι διατάξεις ΑΚ 211 επ. για την **αντιπροσώπευση** (ΑΚ 68 παρ. 2).

Σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ της διοίκησης και του νομικού προσώπου. Το ά. 66 ΑΚ ορίζει ότι μέλος της διοίκησης δεν δικαιούται να ψηφίσει αν η απόφαση αφορά την επιχείρηση δικαιοπραξίας ή την

έγερση ή την κατάργηση δίκης μεταξύ του νομικού προσώπου και του μέλους ή του συζύγου του ή εξ αίματος συγγενούς του ως και τον τρίτο βαθμό. Πρόκειται για διάταξη **αναγκαστικού δικαίου**, η οποία δεν μπορεί να καμφθεί με διάταξη της συστατικής πράξης ή του καταστατικού, η δε ισχύς της δεν περιορίζεται μόνο στην πολυμελή, αλλά και στη μονομελή διοίκηση. Παρά το γεγονός ότι η εν λόγω διάταξη αναφέρεται μόνο στο δικαίωμα ψήφου, ορθότερο είναι να γίνει δεκτό ότι το συγκεκριμένο μέλος της διοίκησης **δεν μπορεί να συμμετάσχει ούτε στη σχετική συνεδρίαση**, με συνέπεια την **ακυρότητα** της απόφασης σε περίπτωση παραβίασης της διάταξης αυτής. Η ακυρότητα δεν επέρχεται αν:

- α) απαρτία και πλειοψηφία σχηματίζονται και μετά την αφαίρεση του κωλυμένου μέλους,
- β) δεν συντρέχει κίνδυνος για τα συμφέροντα του νομικού προσώπου, αν δηλαδή πρόκειται για τη λήψη απόφασης από την οποία το νομικό πρόσωπο αποκτά απλώς και μόνο έννομο όφελος, όπως π.χ. στην περίπτωση δωρεάς προς το νομικό πρόσωπο.

Προσωρινή διοίκηση νομικού προσώπου. Προσωρινή διοίκηση, σύμφωνα με την ΑΚ 69, διορίζεται:

- α) όταν υπάρχει έλλειψη προσώπων διοίκησης και
- β) όταν υπάρχει σύγκρουση συμφερόντων ανάμεσα στη διοίκηση και στο νομικό πρόσωπο.

Ειδικότερα, **έλλειψη προσώπων** μπορεί να υπάρχει σε περιπτώσεις παραίτησης, θανάτου, μακράς απουσίας, βαριάς ασθένειας, λήξης θητείας, απώλειας δικαιοπρακτικής ικανότητας κ.λπ. Γίνεται δεκτό ότι έλλειψη διοίκησης υπάρχει και αν ακόμα τα εναπομείναντα μέλη επαρκούν για τον σχηματισμό απαρτίας. **Σύγκρουση συμφερόντων** υπάρχει όταν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της ΑΚ 66, ενώ υποστηρίζεται ότι αυτό, εκτός από την περίπτωση της ΑΚ 66, θα πρέπει κάθε φορά να κρίνεται με βάση τις συγκεκριμένες περιστάσεις.

Η προσωρινή διοίκηση διορίζεται με απόφαση του μονομελούς πρωτοδικείου της έδρας του νομικού προσώπου μετά από αίτηση όποιου έχει έννομο συμφέρον, κατά τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας. Κατά την κρατούσα – αν και αμφισβητούμενη – γνώμη, η προσωρινή διοίκηση αντικαθιστά **όλη** τη διοίκηση του νομικού προσώπου και δεν συμπληρώνει απλώς την τελευταία με τον αριθμό των μελών που προβλέπεται από τη συστατική πράξη ή το καταστατικό, αντικαθιστώντας τα κωλυόμενα μέλη. Η δε εξουσία της προσωρινής διοίκησης είναι βραχύβια, γι' αυτό και προσωρινή, και περιορισμένη, επί τη βάσει των λόγων που οδήγησαν στον διορισμό της.

6. Δικαιοπραξίες του νομικού προσώπου

Το νομικό πρόσωπο διαθέτει περιορισμένη ικανότητα δικαίου, άρα και δικαιοπρακτική ικανότητα, αφού περιορίζεται, όπως έχει προαναφερθεί, σε εκείνες τις έννομες σχέσεις που αρμόζουν στη φύση και στον σκοπό του. Το νομικό πρόσωπο δικαιοπρακτεί μέσω της διοίκησης, η οποία λειτουργεί μέσα στα όρια της εξουσίας της, όπως αυτά προσδιορίζονται από τη συστατική πράξη ή το καταστατικό, και ως εκ τούτου **δεσμεύει** το νομικό πρόσωπο, που θεωρείται ότι οι δικαιοπρακτεί το ίδιο (ΑΚ 70). Για να είναι δηλαδή δεσμευτικές για το νομικό πρόσωπο οι δικαιοπραξίες του οργάνου του, πρέπει να συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις;

α) Οι δικαιοπραξίες να καταρτίσθηκαν από όργανο επιφορτισμένο με το καθήκον της διοίκησης του νομικού προσώπου, δηλαδή: η πολυμελής ή μονομελής διοίκηση (ΑΚ 65), η προσωρινή πολυμελής ή μονομελής διοίκηση (ΑΚ 69), ο εκκαθαριστής (ΑΚ 74), ο υποκατάστατος της διοίκησης (ΑΚ 67), το ιδιαίτερο πρόσωπο της ΑΚ 68 παρ. 1 εδ. α.

β) Το όργανο να δικαιοπρακτεί στο όνομα και για λογαριασμό του νομικού προσώπου και όχι για δικό του λογαριασμό.

γ) Το όργανο να ενήργησε εντός των ορίων της εξουσίας του. Δεν δεσμεύεται το νομικό πρόσωπο από πράξεις της διοίκησης, εφ' όσον η τελευταία λειτούργησε καθ' υπέρβαση των ορίων της εξουσίας της.

7. Ευθύνη του νομικού προσώπου

Η ΑΚ 71 προσδιορίζει τις προϋποθέσεις θεμελίωσης ευθύνης του νομικού προσώπου για πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του. Ειδικότερα, προϋποθέσεις γι' αυτήν την ευθύνη είναι:

Α) Πράξη ή παράλειψη που θεμελιώνει υποχρέωση για αποζημίωση, κάτι που προσδιορίζεται με βάση τις διατάξεις περί αδικοπραξίας (ΑΚ 914), περί παραβάσεων ενοχικής υποχρέωσης (ΑΚ 345 επ.), περί προσυμβατικής ευθύνης (ΑΚ 197-198), περί αποζημίωσης λόγω ακυρώσεως (ΑΚ 145) κ.λπ.

Β) Πράξη ή παράλειψη των καταστατικών οργάνων του νομικού προσώπου, με άλλα λόγια της διοίκησης, των οργάνων δηλαδή που εκπροσωπούν το νομικό πρόσωπο.

Γ) Πράξη ή παράλειψη των οργάνων κατά την εκτέλεση των ανατεθειμένων σε αυτά καθηκόντων, **ακόμα και αν τα όργανα αυτά ενήργησαν καθ' υπέρβαση των καθηκόντων τους ή κατά παράβαση εξουσίας**, όχι όμως και επ' ευκαιρία της εκτέλεσης των καθηκόντων τους.

Η διάταξη του άρθρου 71 ΑΚ είναι **αναγκαστικού δικαίου**, άρα ουδεμία ισχύ έχει ενδεχόμενη διάταξη του καταστατικού που προβλέπει μη ευθύνη του νομικού προσώπου έναντι των τρίτων για πράξεις ή παραλείψεις των οργάνων του.

Και το ίδιο το όργανο του νομικού προσώπου ευθύνεται για την πράξη ή παράλειψή του εφ' όσον είναι υπαίτιο, και μάλιστα εις ολόκληρον (ΑΚ 71 εδ. β), ο δανειστής δηλαδή μπορεί να απαιτήσει ολόκληρη την παροχή από οποιονδήποτε συνοφειλέτη, μπορεί όμως να ικανοποιηθεί άπαξ (ΑΚ 481-482).

8. Λύση και εκκαθάριση του νομικού προσώπου

Το νομικό πρόσωπο παύει να υπάρχει όταν συντρέχουν λόγοι λύσης του, έτσι όπως αυτοί προσδιορίζονται στον ίδιο τον νόμο για κάθε μορφή νομικού προσώπου ξεχωριστά (σωματείο: ΑΚ 103-105, ίδρυμα: ΑΚ 117-118, επιτροπή εράνων: 124-125) ή στο καταστατικό ή τη συστατική πράξη του νομικού προσώπου, και αφού περατωθεί το στάδιο της εκκαθάρισης.

Εκκαθάριση είναι η διαδικασία **διαπίστωσης** (επαλήθευσης) του ενεργητικού και παθητικού της περιουσίας του νομικού προσώπου, της **εξόφλησης** των χρεών του (με ρευστοποίηση, αν αυτό είναι αναγκαίο, του ενεργητικού) και της **απόδοσης** του τυχόν υπολοίπου στον κατ' ΑΚ 77 δικαιούχο. Τη διαδικασία της εκκαθάρισης πραγματοποιούν εκείνοι που έχουν τη διοίκηση του νομικού προσώπου, εκτός αν ο νόμος ή η

συστατική πράξη ή το καταστατικό δεν ορίζουν διαφορετικά ή το αρμόδιο όργανο δεν αποφάσισε διαφορετικά (ΑΚ 73). Ελλείπει ενός ή περισσότερων εκκαθαριστών, το Μονομελές Πρωτοδικείο της έδρας προβαίνει στον διορισμό τους (ΑΚ 73 εδ. β). Η εξουσία του εκκαθαριστή περιορίζεται αποκλειστικά στις ανάγκες της εκκαθάρισης (ΑΚ 74). Κατά τη διάρκεια της εκκαθάρισης, το νομικό πρόσωπο θεωρείται ότι εξακολουθεί να υπάρχει, και μάλιστα διαθέτει ικανότητα δικαίου, η οποία όμως είναι εξαιρετικά περιορισμένη και αφορά αποκλειστικά στις ανάγκες της εκκαθάρισης.

Έργο του εκκαθαριστή είναι η **διοίκηση** του νομικού προσώπου, άρα το τελευταίο δεσμεύεται από τις πράξεις του, και η **εκκαθάριση** της περιουσίας του νομικού προσώπου. Ο εκκαθαριστής ευθύνεται κατ' ΑΚ 75 σε αποζημίωση των δανειστών του νομικού προσώπου για κάθε υπαίτια παραβίαση των υποχρεώσεών του. Αν υπάρχουν περισσότεροι του ενός εκκαθαριστές, ευθύνονται εις ολόκληρον.

Η τύχη της περιουσίας του νομικού προσώπου μετά την περάτωση του σταδίου της εκκαθάρισης ρυθμίζεται, σύμφωνα με την ΑΚ 77, από το καταστατικό ή τη συστατική πράξη ή τον νόμο ή με απόφαση του αρμοδίου οργάνου του νομικού προσώπου. Σε περίπτωση μη πρόβλεψης δικαιούχου, η περιουσία περιέρχεται στο Δημόσιο και διατίθεται για την εκπλήρωση του σκοπού που επεδίωκε και το διάλυθέν νομικό πρόσωπο.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ ΚΟΜΜΙΤΕΩΝ